

Kolegiata w Tumie pod Łęczyczą (około 1150 r.)

Przeźrocz w kapitułarzu opactwa Cystersów w Wąchocku z I poł. XIII w.

poważny atut w szukaniu sprzymierzeńców, czy w zabezpieczeniu sojuszy. Aż pięcioro Mieszkowiców weszło w związki małżeńskie z córkami bądź synami władców pomorskich. Nie było to dziełem przypadku.

Mieszko Stary objął tron z gotowym planem wzmocnienia władzy centralnej i podniesienia autorytetu Polski na arenie międzynarodowej. Na dokumentach tytułuje się „najwyższym księciem”, a na hebrajskich monetach nawet „królem Polski”. Idąc w ślady ojca chciał Mieszko przywrócić Polsce panowanie nad Bałtykiem. Jeszcze przed rokiem 1177 wydał swą córkę Salomeę za Racibora, syna księcia zachodniopomorskiego Bogusława I, który także wziął za żonę córkę Mieszka, Anastazję. Obydwaj władcy Pomorza szukali w przymierzu z polskim seniorem pomocy przeciwko Danii i Brandenburgii. Z aktywnością Mieszka Starego w sprawach pomorskich wiąże się odnowienie kultu św. Wojciecha i ufundowanie, prawdopodobnie przez księcia, słynnych drzwi gnieźnieńskich.

Jednakże w tym samym czasie, w którym Bogusław I przebywał na zjeździe polskich książąt i możnych w Gnieźnie, nastąpiło załamanie się rządów Mieszka Starego. Przyczyną katastrofy była polityka wewnętrzna księcia. Z dążeniem Mieszka do podniesienia władzy pryncypackiej szła w parze jego działal-

ność w kierunku zapewnienia jej ekonomicznie silnej podstawy. Szczególnie dbał o tak zwane regale książęce, czyli uprawnień o charakterze gospodarczym, przysługujące wyłącznie panującemu. Należał do nich monopol księcia do eksploatacji bogactw naturalnych, polowań na grubą zwierzynę, bicia monet itp. Ostro tępił Mieszko nadużycia możnych, szczególnie w wypadku, gdy próbowali podporządkować sobie wolnych chłopów. Naruszający prawo placili ogromną karę zwaną „siedmnaście”, czyli 70 grzywien srebra. Często „psul” książę monetę, wybijając w mennicach, powierzonych mincerzom żydowskim, kolejne emisje o coraz to mniejszej zawartości kruszcu. Doszło do tego, iż w miejsce denarów produkowano tak zwane brakteaty, będące tak cienką monetą, że stempel bito na niej tylko z jednej strony. Do tego książę faworyzował jeszcze ludzi, którzy wraz z nim przybyli do Krakowa z Wielkopolski.

Obóz przeciwników Mieszka na czele z biskupem krakowskim, Gedką, wysuwał na książęcy stolec w Krakowie Kazimierza Sprawiedliwego. Najmłodszemu synowi Krzywoustego sprzyjał śląski senior, Bolesław Wysoki i syn Mieszka Starego, Odon. Po stronie zaś Mieszka opowiedział się młodszy Władysławowic, Mieszko Płatonogi. Otwarty bunt przeciwko krakowskiemu seniorowi wybuchł w czasie, gdy Mieszko przebywał